

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Dziecka
Marek Michalak

Warszawa, 03 kwietnia 2018 roku

ZSS.422.15.2018.JW

**Pani
Elżbieta Rafalska
Minister Rodziny, Pracy i Polityki
Społecznej**

1 stycznia 2017 r. wszedł w życie Program „Za życiem”, przeznaczony dla dzieci i dorosłych z niepełnosprawnością oraz ich rodziców¹. Jest on realizowany przez świadczeniodawców z zakresu opieki zdrowotnej, jednostki samorządu terytorialnego oraz jednostki organizacyjne wykonujące zadania z zakresu wspierania rodziny. Celem przyjętych rozwiązań jest m.in. udzielenie szczególnej pomocy kobietom w ciąży powikłanej oraz w sytuacji niepowodzeń położniczych, a także dzieciom, u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą ich życiu, powstałe w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Jednym z elementów programu jest zapewnienie matce lub ojcu, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu, który wystąpił z wnioskiem o przysposobienie dziecka, bez względu na dochód jednorazowego świadczenia w wysokości 4000 zł.

Do Rzecznika Praw Dziecka zwrócili się rodzice, którzy przysposobili dziecko legitymujące się zaświadczeniem lekarskim stwierdzającym, że ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalna choroba zagrażająca życiu powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, lecz z uwagi na upływ terminu do złożenia wniosku, ich wnioski zostały pozostawione bez rozpoznania. Świadczenie przysługuje bowiem w sytuacji, gdy wniosek o wypłatę zostanie złożony w ciągu 12 miesięcy od dnia narodzin dziecka. Rodzice wskazują na nierówność w dostępie do świadczenia, która dotyczy rodziców adopcyjnych, którzy o przysposobienie dziecka wystąpili po tym czasie.

¹ Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem" (Dz. U. poz. 1860)

W tym miejscu wskazać należy, że jednorazowa zapomoga ma na celu pomoc rodzicom w udźwignięciu ciężaru zwiększonych wydatków jakie pojawiają w pierwszym okresie po narodzinach dziecka. Taki sam problem dotyka rodziców decydujących się na przysposobienie dziecka, którego rodzice biologiczni nie podjęli się trudu jego wychowania. Podkreślenia wymaga, że czas trwania procedury adopcyjnej jest uzależniony od sytuacji prawnej dziecka, która nierzadko bywa bardzo skomplikowana. W konsekwencji postępowanie to może trwać dłużej niż rok.

Ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” nie zawiera rozwiązania analogicznego, jak w przypadku jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka (tzw. *becikowego*) określonej w art. 15b ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych.² Powyższy przepis stanowi, że *wniosek o wypłatę jednorazowej zapomogi składa się w terminie 12 miesięcy od dnia narodzin dziecka, a w przypadku gdy wniosek dotyczy dziecka objętego opieką prawną, opieką faktyczną albo dziecka przysposobionego – w terminie 12 miesięcy od dnia objęcia dziecka opieką albo przysposobienia nie później niż do ukończenia przez dziecko 18. roku życia.*

Na szczególną uwagę zasługuje fakt, że rodzice, którym rodzi się dziecko i rodzice przysposabiający dziecko, odpowiednio z chwilą narodzin dziecka i przysposobienia dziecka znajdują się w takiej samej sytuacji. W związku z tym powinni być jednakowo traktowani w dostępie do świadczenia jakim jest jednorazowe świadczenie w wysokości 4000 zł.

Wobec powyższego, działając na podstawie art. 10a i art. 11 ustawy z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. z 2017 r. poz. 922), zwracam się do Pani Minister o podjęcie działań legislacyjnych, likwidujących nierówność w dostępie do świadczenia dla rodziców adopcyjnych.

Z wyrazami szacunku
Marek Jankowski

² Dz. U. z 2017 r. poz. 1952, z późn. zm.